

خداحافظی بادشواری های شیف شب

پاکبان ها از آرامش خود و خانواده هایشان پس از حذف شیفت شب می گویند

گزارش روز

روزنامه نگار

فرزانه شهامت

قصه محمد اسدی را یادتان هست؟ مرداد امسال باید اولین سالگرد ازدواجش را جشن می گرفت اما آن اتفاق کذایی همه چیز را خراب کرد و از رؤیاهای او یک ویرانه به جا گذاشت. قصه تلخ مرگ این پاکبان که منتشر شد، برای زندگی مشترکی که فقط چند روز تا تشکیل آن مانده بود، غصه خوردیم و متأسف شدیم برای راننده پرایدی که صرفاً شمایل انسان را داشت. ساعت ۳۰:۲۰ بامداد با حداکثر سرعت وارد لاین بی آر تی شده بود، محمدا را که لباس شب رنگ و تجهیزات ایمنی به همراه داشت زیر گرفته و پابه فرار گذاشته بود. انتشار خبر تغییر ساعت کاری پاکبان های شب کار در مشهد، محمدا را به دنیا با زخمی گرداند اما می تواند در کاهش احتمال آسیب به همکاران اوسپم داشته باشد. به بهانه این تصمیم خوب که پشتوانه چند ماه بررسی را به همراه دارد، با چندتن از پاکبان های شب کاری صحبت کردیم که در دوره آزمایشی این طرح شرکت کرده اند. آن ها از دشواری های پایان یافته کار در نوبت شب و دلیل آرامش این روزهایشان می گویند؛ آرامشی که تا کامل شدن یک گام دیگر فاصله دارد؛ اینکه مردم بیشتر خادمان فیروزه ای پوش شهر امام مهربانی ها را مراعات کنند.

بابایی که بد اخلاق نیست

همچنان مایل است از بهبود حال روحی و جسمی اش پس از تغییر ساعت کاری برایمان بگوید، همین طور از تلاشش برای تغییر ذهنیت دخترک. «دیگر اعصابم خراب نیست. بچه ام آزاد است هر چه می خواهد شیطنت کند، مخصوصا شب ها. می دانم که حداکثر ساعت ۱۱ شب از خستگی خوابش می برد و من باز هم چند ساعتی وقت دارم برای استراحت.»

از خطرات شب کاری و اتفاقاتی که برای خود و همکارانش رخ داده است سریع می گذرد. مثلا آن شب که دو نفر زورگیر همکارش را خفت کرده و تمام چیزهای باارزش همراهش را گرفته بودند. علی محمد تا خودش را رساند. دیر شده بود و زورگیرها با موتورسیکلت فرار کرده بودند. آسوده خاطر می گوید: الان تا حاشیه خیابان را جا رو نیمیزم، اذان صبح را می گویند و رفت و آمد مردم به مسجد شروع می شود. بعد هم که هوا روشن می شود نوبت نظافت کوچه ها می رسد. لازم باشد این چندصد هزار تومان کاهش حقوق را با چند ساعت کار پاره وقت جبران می کنم. این روزها حال من خیلی خوب است.

علی محمد خوب می داند تصورات دخترک پنج ساله اش درباره او چیزی است توی این مایه ها: یک بابای اخمو و کم حوصله که همه اش می خواهد بقیه راساکت کند و بخوابد. از آن باباها که آدم را پارک نمی برند و حرف های تکراری می زنند: تلویزیون را خاموش کن، بدوبدون کن، آیفون قطع باشد، چرا تلفن خانه زنگ خورد و....

علی محمد تمام ۱۴ سال خدمتش در لباس پاکبانی را شب کار بوده است، بااین حال گذشت سال هایتمادی نیز نتوانسته است او را به خواب روز و کار شب عادت بدهد. به جیب پیراهنش اشاره می کند و بسته های قرص قلب و فشارخون که درست از چند ماه پیش، هم زمان با تغییر ساعت کاری اش بی استفاده مانده است. «از خرداد که ۴ صبح تا ۱۲ ظهر می روم سرکار. یک مقدار حقوق کم شده اما عوضش شب ها پیش زن و بچه ام هستم. ساعت ۱۲:۳۰ که می آیم خانه تا ساعت ۳ و ۴ عصر می خوابم بعد هم خانواده را می برم بیرون دور می نیمیز. قبلا از این خبرها نبود.»

خداحافظی بانگرانی های مداوم

نوبتش تمام شده و با همکار پاکبانش ننشسته است به جای خوردن. جواد تومی فهمد خبرنگار هستی، هول برش می دارد و می پرسد: کاری کرده ایم ما ایچی؟

وقتی متوجه می شود تجربه هفت ساله اش در پاکبانی آن هم در نوبت شب برایمان مهم است، آسوده می شود. گویش مشهدی را با نهایت غلظت و شیرینی اش به کار می گیرد و می گوید: همکارها و ناظرهای هر قدر هم خوب باشند، باز هم اصل کار در نوبت شب بد است. قبلا کوچه های محل خدمتم پر از آشغال بود. هر چه جارو می زدم، فایده نداشت. مردم مراعات نمی کردند و شب، هر ساعت که دلشان می خواست زباله ها را می گذاشتند بیرون. تاریکی هم باعث می شد خوب نبینم. شب تا صبح، خودم بودم و جاروی دستم و کوچه های خالی. صبح که ناظر می آمد واز کارم ایراد می گرفت، خستگی به تنم می ماند و روحیه ام خراب می شد.

سرعت بالای خودروها و دید کمشان در شب، نگرانی دیگر جواد بود. به ویژه با خبرهایی که از تصادف و فوت همکارانش در دیگر مناطق

گزارش جیبی

شهامت | تغییر ساعت

کار پاکبان های شیفت شب اگر چه خبری کوتاه بود اما رسیدن به جمع بندی برای اجرای آن، نیاز به یک بررسی میدانی و حساب شده داشت.

آن طور که معاون شهردار مشهد می گوید یک سوی این قضیه مطالبه پاکبان ها و خانواده هایشان بود که به واسطه کار در شیفت شب، دچار برخی چالش ها شده بودند.

کاهش ساعت های حضور مفید در کنار خانواده، خطر تصادف با خودروهای عبوری به دلیل کاهش دید در شب، درگیر شدن برخی پاکبان های شب کار برای بیدار

تغییر ساعت کاری پاکبان های شیفت شب می تواندست عاملی بالقوه در کاهش رضایتمندی شهروندان باشد

نجفی در پاسخ به این سؤال که اصلا چرا از ابتدا نظافت برخی مناطق شهر در روز و برخی دیگر در شب تعیین شده بود، می گوید: روشنایی کمتر معابر در مناطق ۷ تا ۱۷. احتمال بروز درگیری و سرقت، کمبود

نه وقت خواب و بیداری اش با بقیه یکی بود نه وقت خورد و خوراکش. ابوالفضل ۲۹ ساله سهپش از زندگی را در پنج سالی که گذشت در یک کلمه خلاصه می کند: تنهایی. «چاره ای نبود. برای اینکه شب بتوانم بیدار بمانم و کار کنم، باید روزها هر طور بود خودم را می خواباندم. توی خانه ای که همه بیدار بودند و پر از سروصدا بود. ناهار و شام هایی که همیشه تنها می خوردم یک طرف دیگر ماجرا بود. مشکلات گوارشی ام ارثیه این پنج سال شب کاری است.»

او رفت و روب بخش هایی از ناحیه ۲ در منطقه ۹ شهرداری مشهد را بر عهده دارد. موقعیتی که می گوید می شود محدوده فکوری و هاشمیه. ابوالفضل برایمان از تنهایی های آزادهنده اش که به ساعت های پاکبانی در نوبت شب هم کشیده شده بود، این طور تعریف می کند: توی تاریکی شب، خودت بودی و خودت، تک و تنها و کوچه ها و خیابانی که باید نظافت می شد. دو نگرانی همیشه همراه بود. یکی تصادف های شبانه که برای همکاران پاکبانم توی مناطق دیگر

زمستانی متفاوت در راه است

پاکبانی، ساعت کارم ۱۰ شب تا ۶ صبح بود و بخش دیگرش ۱۲ شب تا ۸ صبح. مهمانی های شب رانمی رفتم. اگر هم می رفتم باید زود آنجا راترک می کردم. خیلی وقت قبل از اینکه صاحب خانه، پذیرایی اش را کامل کند. همیشه این عجله ها وزودباش ها همراه من و خانواده ام بود.»

هر چند محدوده ای که مسلم نظافت می کند، گردشگری است و شب هاسوت و کور و بی رفت و آمد خودروها، با این حال در سال های شب کاری گاهی که دور و برم می آمدند سروصدا می کردم و فراری شان می دادم. خدا را شکر که اتفاقی نیفتاد.»

از خرداد به این سو که شروع ساعت کاری مسلم به ۴ صبح تغییر کرده است. فصل تازه ای در زندگی کاری اش به حساب می آید. شادی بودن کنار خانواده و زمستان پیش رو را که برایش متفاوت خواهد بود در یک جمله می گنجاند: روز کار کردن خیلی بهتر است.

پارکینگ و استفاده شهروندان از خیابان برای پارک خودروهایشان، دلایلی بود که باعث شد از حدود ۱۵ سال پیش، نظافت مناطق ۲ تا ۱۲ به صورت روزانه انجام شود. در سایر مناطق مشکلات یادشده کمتر بود و سال هاست که نظافت شبانه روال شده بود. او با اشاره به شبانه بودن رفت و روب در مناطق ۱، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۲ به اجرای آزمایشی طرح تغییر ساعت شروع کار پاکبان ها در منطقه ۹ اشاره می کند و می گوید: در حین اجرای این طرح که از خرداد امسال کلید خورد، وضعیت نظافت در مناطق ۲ تا ۷، که در شیفت روز نظافت می شوند با مناطق شب کار مقایسه کردیم. او ادامه می دهد: هر چند نظافت در شیفت شب این مزیت را داشت که در ساعات های ابتدایی صبح، کار به پایان می رسید اما بررسی های و مقایسه مناطق روز کار و شب کار نشان

مثل آدم های عادی

اتفاق افتاده بود. در منطقه خودمان هم تصادف های زیادی داشتیم نه برای پاکبان ها اما اثرش را روی روانت می گذاشت به هر حال. ممکن بود نفر بعدی من باشم. او ادامه می دهد: نگرانی دوم طعمه شدن برای خفت گیری در آن تنهایی و تاریکی بود. شنیده بودم مواردی را که برای همکارانم پیش آمده و گویی شان را در زد زده بود. برای وسیله زیرپایم هم دغدغه داشتم، موتوری که عصای دستم است و با آن، فاصله نیم ساعته خانه تا محل خدمتم را می آمدم تا راس ساعت ۱۲ شب سر پستم باشم. همه جا تعطیل و تاریک بود و جای مطمئنی نداشتم تا با خاطر جمعی پارک کنم.

دشواری های پاکبانی در شب برای ابوالفضل و همکارانش حکم «آنچه گذشت، را دارد. از خرداد امسال می گوید و روزی که تغییر ساعت کاری پاکبان های شب کار، از ساعت ۲۴ تا ۸ صبح به ۴ صبح تا ۱۲ ظهر اعلام شد. «الان همه راضی اند. بیاید از همکارانم بپرسید. شب ها پیش خانواده ام هستم. آن ها هم خوشحال اند. دیگر شده ام مثل آدم های عادی.»

طراحی لباس پاکبان های مشهد با استفاده از تجربه ۳۲ کشور جهان صورت گرفته است

افزایش ایمنی

ثمره باز طراحی لباس پاکبانان مشهد

شهامت | هر چند اسفند پارسال، وقتی از لباس جدید پاکبان های مشهدی رونمایی شد، فیروزه ای خوش رنگ آن بیش از سایر ویژگی هایش مورد توجه مردم قرار گرفت، توجه به شاخص هایی برای افزایش ایمنی پاکبان ها از دیگر نکات لحاظ شده در طراحی این لباس ها بود.

سولماز آخوندی مدیر گروهی است که تخصصش طراحی لباس برای مشاغل مختلف است. این مدرس دانشگاه که عناوین مختلفی مانند هدایت پایان نامه های دانشجویی باموضوع مد و لباس و قبول مسئولیت در برگزاری نمایشگاه های مختلف لباس را در کارنامه اش ثبت کرده است، در این باره به شهرآرا می گوید: شهر یور پارسال بود که کار طراحی لباس پاکبان های مشهدی را در گروه پنج نفره مان شروع کردیم. از شاخص هایی که باید به آن توجه ویژه می شد افزایش ایمنی پاکبان ها بود.

او ادامه می دهد: نخستین نکته ای که لحاظ کردیم، نوارهای شب رنگ بود. بررسی کردیم تا ببینیم وقتی در شب، نور چراغ یک خودرو روی پاکبان می افتد، دیده شدن کدام قسمت های بدن پاکبان برای راننده خودرو مقابل ضروری است. این کار را از نمای روبه رو، پشت سر و پهلو ی پاکبان انجام دادیم و به نتایجی در مورد محل و تعداد نوارها رسیدیم. جزئیاتی از این قبیل که پهنای نوارها ۸ سانتی متر باشد نیز همگی طبق مطالعات و بررسی های انجام شده است.

این طرح لباس اضافه می کند: کیفیت پارچه لباس پاکبان ها هم با نمونه های قدیمی تفاوت دارد. نمونه جدید جنس بهتری دارد، مقدار شب رنگ و انعکاس نورش بیشتر است و البته قیمت بالاتری هم دارد.

او به جلیقه و کلاه ایمنی به عنوان بخشی از لباس طراحی شده، اشاره و اضافه می کند: این کلاه که رویش چراغ تعبیه شده در اصل ویژه غارنوردی است که استفاده از آن را برای پاکبان های فعال در حاشیه بزرگ راه ها لازم دانستیم. روی جلیقه هایی که این پاکبان ها به تن می کنند نیز نورهایی هست که داخلشان تعدادی LED تعبیه شده است. نمونه های خارجی از جلیقه یادشده وجود داشت که باید با دلار وارد کشور می شد و بار مالی سنگینی داشت. ما نمونه داخلی اش را بومی سازی کردیم.

آخوندی درباره استفاده از تجارب بین المللی در طراحی لباس ایمن برای پاکبان های مشهدی می گوید: علاوه بر استانداردهای جهانی، تجربه ۳۲ کشور در طراحی لباس نیروهای خدمات شهری شان را بررسی کردیم. این نتایج را اضافه کردیم به نکاتی که در باره لباس قبلی پاکبان های مشهد وجود داشت. سرجمع این ها طرحی بود که باید

در معرض نظر پاکبان ها قرار می گرفت. مدیر گروه طراحی لباس پاکبان های مشهد، با اشاره به جامعه آماری ۶ هزار و ۳۲۵ نفری پاکبان ها می گوید: با ارسال پرسش نامه از ۱۰ درصد این جامعه آماری نظرسنجی کردیم و نتایج را در نمونه اولیه طراحی شده، گنجاندیم. خروجی کار لباسی شد که اکنون در منظر دید مردم قرار دارد.

او در پاسخ به این سؤال که آیا رنگ کنونی لباس پاکبان های مشهدی با نازنجی سابق، تفاوت ملموسی از منظر دید در شب دارد یا خیر، می گوید: نه چندان، فقط رنگ های فسفری در شب دیده می شوند. از این رنگ ها که بگذریم، دیگر مشکلی باشد یازرد، تفاوتی ندارد و دیده نمی شود. با این حال چون استاندارد جهانی لباس نیروهای خدمات شهری نازنجی است و از سوی دیگر برای لحاظ کردن پیشینه لباس سابق پاکبان های مشهدی در طراحی جدید، ۲۵ درصد از لباس رانازنجی و بقیه را سبزایی در نظر گرفتیم. تبدیل شدن اقدام شهرداری مشهد برای بازطراحی لباس پاکبان هایش به الگویی برای سایر کلان شهرها نکته ای است که آخوندی روی آن صحه می گذارد و از پیشنهاد دو کلان شهر برای استفاده از تجربه مشهد و ورود این گروه تخصصی در طراحی لباس پاکبان هایشان می گوید.

